

Srefidensi in de literatuur

Op woensdag 15 januari 2014 waren drie redactieleden van dWTL aanwezig bij de zesde Trefossa-lezing van de Henri Frans de Ziel Stichting. De lezing met als titel: 'Levenslust is 't heenstappen over kleine dingen' Trefossa en taal' werd gehouden door Lila Gobardhan-Rambocus. Elders op deze pagina gaan we nader op deze lezing in.

Voor Lila Gobardhan de beurt kreeg, waren er verschillende inleidende sprekers, betrokkenen bij de stichting, onder wie Hein Eersel (die zelf de Trefossa-lezing van 2009 heeft gehouden over 'Canon, Cultuur en vertaling'). Hij wenste nu het publiek een 'goed literair jaar' toe. Wat houdt dat in? De voorzitter van de stichting, Johan Roozer, wees ons erop dat er in het afgelopen jaar weinig literair werk is verschenen, dat er weinig gebeurd is op literair gebied. Zou Roozer hiemee bedoelen dat er geen romans of gedichtenbundels zijn verschenen van hoge literaire kwaliteit, zoals in 1957 de gedichtenbundel, 'Troki', van Trefossa?

Er is wél veel verschenen het afgelopen jaar. De ontwikkeling van de Surinaamse leeswereld gaat steeds meer de richting op van 'literaire srefidensi'. Zo is er de Clark Accord Foundation (CAF) die in mei 2013 de bundel met verhalen van jonge schrijvers, 'Ston Oso', het resultaat van een schrijfwedstrijd publiceerde met de bedoeling om jongeren liefde voor schrijven en literatuur bij te brengen. Het titelverhaal is van de eerste-prijswinnares Hetty Amatodja (schrijversnaam Hetty Amat). Dit succes heeft deze jonge schrijfster geïnspireerd om door te gaan; er is al een kinderboekje van haar verschenen, 'Bruno de zwervershond' en binnenkort komt er een verhalenbundel van haar met fantasievolle verhalen die ook in de realiteit wortelen, op de markt. Andere jeugdboekenschrijvers durven taboes te doorbreken en maatschappelijke problemen te behandelen. Het boek 'Laat me niet alleen' van Indra Hu over het hiv-aids-probleem is een pakkend voorbeeld.

En dan de kinderboekenfestivals die nu al tien jaar gehouden worden op verschillende plaatsen in het land. Op creatieve manieren wordt er veel gedaan aan leesbevordering. Op ieder festival verschijnen er weer nieuwe boeken, geschreven vanuit Surinaamse situaties, in Surinaams Nederlands en

met herkenbare beeldende illustraties. Wij van dWTL besteden er veel aandacht aan en hebben zelfs een jeugdredactie.

En dan is er de Schrijversvakschool onder leiding van Ruth San A Jong die zelf een bundel met verhalen over de dood heeft uitgebracht, 'De laatste parade', mooi gedaan en een gedurfd onderwerp. Onlangs zijn er drie studenten afgestudeerd aan de Schrijversvakschool, onder andere Karin Lachmising die kort daarna bij In de Knipscheer uitkwam met een dichtbundel, 'Nergens groeit een boom die haar aarde niet vindt', met bijzondere gedichten, van hoge kwaliteit. Belangrijk is ook de in 2013 uitgegeven grammatica van het Sranan 'Taki Sranantongo bun' door Eddy van der Hilst. Geen literair boek, maar wel een ondersteuning voor degenen die in het Sranantongo willen schrijven of dichten. Van binnen uit, vanuit Suriname, zijn er dus activiteiten om jonge schrijvers te motiveren en verder te helpen en verschijnen er veel goede kinderboeken voor alle leeftijdsgroepen, van kleuters tot en met adolescenten. Wie vroeg begint te lezen en er plezier in heeft, blijft het doen! Suriname is niet alleen Paramaribo, en het leespubliek bestaat niet alleen uit elite en intellectuelen. In de districten en het binnenland wordt ook veel gedaan aan leesbevordering.

In 2011 was er bij de Henri Frans de Ziel Stichting wél aandacht voor literaire diversiteit die te maken heeft met de Surinaamse culturen. Ismene Krishnadath, schrijfster en voorzitter van de Schrijversgroep 77 kreeg toen de Henri Frans de Ziel Literatuur- en cultuurprijs, vanwege haar schrijverschap, maar ook in verband met activiteiten in verband met leesbevordering op scholen. In haar dankwoord zei Ismene toen: 'Bij S77 propageren we al jarenlang het idee van 'Diversity is power'. We helpen de wereld alleen vooruit wanneer wij inclusief denken, alleen een plaats en een eigen waarde geven binnen het spectrum van het bestaan. Dit geldt ook voor literatuur. Er is een overvloed aan literaire vormen waar het gewone volk prima mee uit de voeten kan, maar waar wij, van de zogenaamde literaire scène, te weinig mee doen'. Onze conclusie is: het Surinaamse literaire leven is aan het veranderen. Literatuur is niet meer het kunstgebied voor de elite, maar het leesplezier van 'gewone mensen' neemt toe door tal van projecten.

De Henri Frans de Ziel Stichting kan in deze een voorbeeld nemen aan hun eigen Trefossa, die de volkstaal, het Sranan, opwaardeerde door zijn prachtige

gedichten in die taal, beeldend van klank en ritmisch, die onderwijzer was en leraar en ..... een bescheiden mens, de uitvinder van het woord 'Srefidensi'!

Bron: *De Ware Tijd Literair*, 25 januari 2014